

ዘመን ኢንፎርሬሽን አክሲዮን ማኅበር
የፈራሚ ባለአክሲዮኖች ስብሰባ

በፈራሚ ባለአክሲዮኖች ጉባዔ የጸደቀ መተዳደሪያ
ደንብ

መጋቢት 21 ቀን 2011 ዓ.ም

አዲስ አበባ

የዘመን ኢንፎርገስ አክሲዮን ማኅበር በመሥራቾች ጉባዔ የጸደቀ የመተዳደሪያ ደንብ

አጠቃላይ ውሳኔዎች

እኛ የዘመን ኢንፎርገስ አክሲዮን ማኅበር /ከዚህ በኋላ ኩባንያ እየተባለ የሚጠራ/ባለአክሲዮኖች ቀጥሎ በሰፈሩት ውሳኔዎችና ድንጋጌዎች ለመተዳደር በሙሉ ፈቃደኝነት በመስማማት ይህ መተዳደሪያ ደንብ ኩባንያው ለሥራው አመራር የሚጠቀምበት ሕጋዊ ሰነድ አንዲሆን በሙሉ ድምጽ አጽድቀንዋል። በተጨማሪም በዚህ ደንብ ሳይወሰን የመድን ሥራን ለመደንገግ የወጣውን አዋጅ፣ የብሔራዊ ባንክ መመሪያዎች፣ የንግድ ሕግ እና ሌሎች ሕጎች በኩባንያው ላይ ተፈጻሚ አንደሚሆኑ ተስማምተን አጽድቀናል።

አንቀጽ አንድ

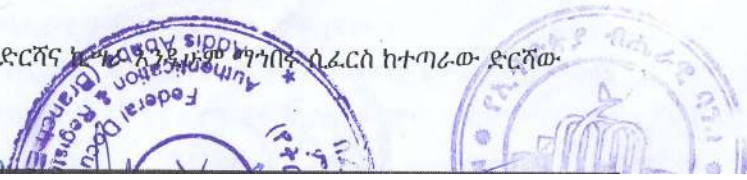
የመተዳደሪያ ደንቡ ወሰንና አፈጻጸም

- 1.1. ይህ መተዳደሪያ ደንብ የኩባንያው መመሥረቻ ጽሑፍ አንድ አካል ሆኖ የሚቆጠር ሲሆን በኩባንያው መሥራቾች አባላት የተዘጋጀና የኩባንያውን ሥራ የሚወስን ነው።
- 1.2. የቃሉ ትርጉም ሌላ አግባብ ካልተሰጠው በስተቀር በዚህ መተዳደሪያ ደንብ የተጠቀሱት ቃላትና አነጋገሮች በኢትዮጵያ ንግድ ሕግና የመድን ሥራን ለመደንገግ በወጣው አዋጅ የተሰጣቸው ትርጉም ይሆናል።
- 1.3. በዚህ የመተዳደሪያ ደንብና የመመሥረቻ ጽሑፍ መካከል ልዩነት ካለ በመመሥረቻ ጽሑፍ የሚገኘው የበላይነት ይኖረዋል።
- 1.4. በዚህ መተዳደሪያ ደንብ ያልተገለጹ ሁኔታዎች ቢኖሩ የኢትዮጵያ የንግድ ሕግ፣ የመድን ሥራን ለመደንገግ የወጣው አዋጅ እና ይህን አዋጅ ለማስፈጸም የወጡ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ መመሪያዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ።

አንቀጽ ሁለት

የኩባንያው አክሲዮኖች

- 2.1. የኩባንያው አክሲዮኖች አንድ ዓይነት ተራ እና በባለአክሲዮኖች ስም የተመዘገቡ አክሲዮኖች ይሆናሉ።
- 2.2. ማናቸውም አክሲዮኖች እኩል ዋጋ ያላቸው ናቸው።
- 2.3. አክሲዮኖች የማይከፋፈሉ ሲሆኑ ከአንድ በላይ ሰዎች የአክሲዮኖች የጋራ ባለሀብት የሆኑ እንደሆነ የአክሲዮኖችን መብት የሚወክል የጋራ አንደራሴ መሾም ያለባቸው ሲሆን የጋራ ባለሀብቶች ከባለአክሲዮንነት የተነሳ ላሉት ግዴታዎች በአንድነት ሳይከፋፈል ኃላፊ ናቸው።
- 2.4. ማንኛውም ባለአክሲዮን በስሙ የተመዘገበ የአክሲዮን የምስክር ወረቀት በቦርዱ ሊቀመንበርና በኩባንያው ዋና ሥራ አስፈጻሚ ተፈርሞ የሚሰጠው ሲሆን የምስክር ወረቀቱም በኢትዮጵያ የንግድ ሕግ አንቀጽ 330 የተመለከቱትን ዝርዝሮች የያዘ መሆን አለበት።
- 2.5. ኩባንያው በዋናው መ/ቤቱ በሰማቸው አክሲዮን ያላቸውን ሰዎች ዝርዝር የሚያመለክት መዝገብ ይይዛል።
- 2.6. የኩባንያው አክሲዮን በአዳ መያዣነት ሊሰጥ የሚችል ሲሆን የመያዣው ውል በኩባንያው መመዝገብ ያለበትና በአክሲዮኑ የምስክር ወረቀት ጀርባ የመያዣው ሁኔታ ተገልጾ በኩባንያው የዲሬክተሮች ቦርድ ሊቀመንበርና በኩባንያው ዋና ሥራ አስፈጻሚ መፈረም አለበት።
- 2.7. አንድ አክሲዮን በመያዣ የተሰጠ እንደሆነ ተቃራኒ ስምምነት በባለአክሲዮኑና በመያዣ ተቀባይ መካከል ከሌለ በስተቀር በባለአክሲዮኖች ጉባኤዎች ድምጽ የመስጠት መብት በመያዣ የተቀበለው ይሆናል።
- 2.8. ባለአክሲዮኖች ላልከፈሉት ገንዘብ ወቅቱን ጠብቀው ገቢ የማድረግ ኃላፊነት ያለባቸው ሲሆን በጥሬ ገንዘብ የሚወጣውን አዲስ አክሲዮን ለመግዛት ባላቸው አክሲዮን መጠን በተሰጠው የሽያጭ ጊዜም የቀዳሚነት መብት አላቸው።
- 2.9. እያንዳንዱ ባለአክሲዮን ከተጣራው የዓመት ትርፍ ድርሻና ከተጣራው ሲፈርስ ከተጣራው ድርሻው በአክሲዮኑ ልክ የማግኘት መብት አለው።

- 2.10. ማንኛውም ባለአክሲዮን በሕግ አግባብ ካልሆነ በስተቀር የባለአክሲዮንነት መብቱን ሊያጣ አይችልም፡፡
- 2.11. ማንኛውም ባለአክሲዮን የሰብሰባን የሥነሥርዓት ደንብ ተከትሎ በሰብሰባዎች የመሳተፍ፣ ድምጽ የመስጠትና የማግኘት፣ ተቃውሞ የማስማት እንዲሁም ትርፍ የመካፈል መብት አለው፡፡
- 2.12. እያንዳንዱ አክሲዮን የአንድ ድምጽ መብት ያለው ሲሆን ባለአክሲዮኑም ባለው አክሲዮን መጠን ድምጽ የመስጠት መብት አለው፡፡
- 2.13. ማንኛውም ባለአክሲዮን በማንኛውም ጊዜ ሕግ የሚፈቅድለትን ሰነዶች የመመልከትና የዲሬክተሮች ቦርድን ሪፖርትና የኩባንያውን የሂሳብ መግለጫዎችና መዛግብት ግልባጭ በኩባንያው ወጪ የመቀበል መብት አለው፡፡

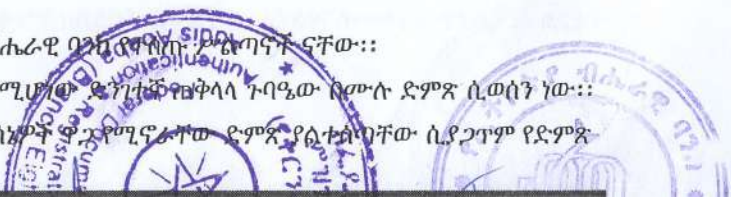
አንቀጽ ሶስት
የባለአክሲዮኖች ጉባኤዎች

3.1. ስለጠቅላላ ጉባኤ አጠቃላይ ድንጋጌዎች

- 3.1.1. የባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባኤዎች መደበኛና ደንበኛ ተብለው ይከፈላሉ
- 3.1.2. ጠቅላላ ጉባኤዎች አንዲሰበሰቡ ጥሪን ለማድረግ የሚችሉት አስተዳዳሪዎች፣ ተቆጣጣሪዎችና ፍርድ ቤቶች ናቸው፡፡ በንግድ ሕገ በተጠቀሰው መሠረት ቢያንስ ከማኅበሩ ዋና ገንዘብ ሃያ በመቶ ያላቸው ባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባኤ እንዲጠራ በጠየቁ ጊዜ ተቆጣጣሪዎች ጠቅላላ ጉባኤ አንዲሰበሰቡ ጥሪ ማድረግ አለባቸው፡፡
- 3.1.3. ጠቅላላ ጉባኤዎች በፖስታ አደራ ደብዳቤ ወይም በቀጥታ ለባለአክሲዮኑ መጨረሻ በሰጠው አድራሻ በማስፈረም በመላክ እንዲሁም በብዛት ታትሞ በሚወጣ ጋዜጣ በማውጣት ይሆናል፡፡
- 3.1.4. በማናቸውም ጉባኤዎች የጉባኤው እጅንዳ ከሰብሰባው 15 ቀን በፊት ተዘጋጅቶ መላክ አለበት፡፡
- 3.1.5. ለእያንዳንዱ የጉባኤ አባል በጉባኤው ላይ ለማግኘት የሚያስረዳ የምስክር ወረቀት እንዲኖር ያስፈልጋል፡፡
- 3.1.6. በማናቸውም ጉባኤ የቦርዱ ሊቀመንበር በሰብሰባነት የሚመራ ሲሆን የቦርዱ ሊቀመንበር በሌሎች ጊዜ ጉባኤውን የቦርዱ ምክትል ሊቀመንበር ስብሰባውን ይመራል
- 3.1.7. ጉባኤው ሁለት ከፍተኛ አክሲዮን ድርሻ ካላቸው ባለአክሲዮኖች በድምጽ ቆጣሪነት የሚመርጥ ሲሆን የሰብሰባው ጸሐፊ በጉባኤ ጽ/ቤት ይመድባል፡፡
- 3.1.8. የጉባኤው ውይይቶችና በሰብሰባው የተነሱ ጉዳዮች በጽሑፍ ተመዝግበው በተገኙት ባለአክሲዮኖች በጉባኤው ፊት በጸሐፊው ጠቅላላ ብለው የሚነበቡ ሲሆን ቃለ ጉባኤው ለማስረጃነት እንዲሆን በቦርድ አባላትና በጉባኤው ጽ/ቤት አባላት ይፈረማል፡፡ የቃለጉባኤው ዝርዝር በንግድ ሕግ በተመለከተው መሠረት መሆን ይኖርበታል፡፡
- 3.1.9. የመጀመሪያው የጉባኤ ጥሪ ከአሥራ አምስት ቀን በፊት ሁለተኛው ከሰምንት የሥራ ቀን ቀደም ብሎ መላክ አለበት፡፡

3.2. ስለድንበኛ ጉባኤዎች

- 3.2.1. በድንበኛ ጠቅላላ ጉባኤ የሚቀርቡ ጉዳዮች የሚከተሉት ናቸው
 - 3.2.1.1. በኩባንያው መመሥረቻ ጽሑፍና መተዳደሪያ ደንብ ላይ ለውጥ ለማድረግ
 - 3.2.1.2. ባለአክሲዮኖች በኩባንያው ባላቸው ገንዘብ/ካፒታል/ ላይ እንዲጨምሩ ለማድረግና የማስገቢያ ጊዜ ለመወሰን
 - 3.2.1.3. የኩባንያውን መጠባበቂያ ገንዘብ በማግባት ዋናውን ገንዘብ የኢትዮጵያ የንግድ ሕግ የተደነገጉት ሁኔታዎች እንደተጠበቁ ሆነው ለመጨመር
 - 3.2.1.4. ኩባንያው እንዲፈረስ ለመወሰን
 - 3.2.1.5. ሌሎች ለድንበኛ ጉባኤ በሕግና በብሔራዊ ባንክ ስር የሚገኙ ጉዳዮች ናቸው፡፡
- 3.2.2. ካፒታል ጭማሪን በሚመለከት ተፈጻሚ የሚሆነው ድንበኛ ጠቅላላ ጉባኤው በሙሉ ድምጽ ሲወሰን ነው፡፡ ነገር ግን ሌሎች የድንበኛ ጉባኤዎች ውሳኔዎች የሚኖራቸው ድምጽ ያልተሰጣቸው ሲያጋጥሙ የድምጽ

መስጫ ወረቀቶች ቁጥር ውስጥ ሳይገቡ ከተሰጠው ድምጽ ሁለት ሶስተኛ የሚሆኑት ውሳኔዎቹን ሲያጸድቁ ነው

3.2.3. ከተጠቀሱት በስተቀር በድንገተኛ ጉባዔዎች የሚቀርቡ ጉዳዮች በኢትዮጵያ ንግድ ሕግ ድምጽ አሰጣጥና ኮረም ሁኔታዎች መሠረት ተፈጻሚ ይሆናል።

3.2.4. በድንገተኛ ጉባዔዎች በመጀመሪያ ጥሪ ተደርጎ የሰብሰባው ኮረም ካልሞላ በአደራ ደብዳቤ አማካኝነት ለሁሉም ባለአክሲዮኖች ሁለተኛና ሶስተኛ ጥሪ በንግድ ሕግ መሠረት ይደረጋል።

3.3. መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔዎች

3.3.1. የኩባንያው መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ የሚከተሉት ሥልጣን ይኖረዋል

3.3.1.1. የኩባንያውን የሂሳብ ሚዛን፣ የትርፍና ኪሣራ ሂሳብ፣ የዲሬክተሮችና የአዲተሮችን ሪፖርት ማዳመጥ፣ ተከራክርበት ለማጽደቅ ወይም ላለመቀበል

3.3.1.2. የትርፍን አመዳደብና አከፋፈል እንዲሁም በጠቅላላው ባለፈው የሂሳብ ማጠቃለያ ሪፖርት ባሉት የሂሳብ ጉዳዮች በተመለከተ ውሳኔ መሰጠት

3.3.1.3. የቦርድ ዲሬክተሮችንና አዲተሮችን መሾም፣ መሻር እና የሥራቸውን ዋጋ መወሰን

3.3.1.4. በኢትዮጵያ የንግድ ሕግ አንቀጽ 375 መሠረት የተመለከተውን ሪፖርት ከገመገመ በኋላ ሂሳቦችን ማስተካከል

3.3.1.5. የድንገተኛ ጠቅላላ ጉባዔ ሥልጣን ባልሆኑ ጉዳዮች ሌሎች ጉዳዮች ላይ መወሰን

3.3.2. ዓመታዊ መደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ የሂሳብ ዓመቱ በተጠናቀቀ በስድስት ወር ውስጥ መጠራት አለበት

3.3.3. በመደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ድምጽ ብልጫና አስፈላጊው አነስተኛ የባለአክሲዮኖች ቁጥር የሚከተለው ይሆናል።

3.3.3.1. በመጀመሪያው ጥሪ ድምጽ የመሰጠት መብት ካላቸው አክሲዮኖች ቢያንስ 25 በመቶ ያላቸው ባለአክሲዮኖች ራሳቸው ወይም እንደራሴዎቻቸው እንዲገኙበት ያስፈልጋል፤

3.3.3.2. በሁለተኛው ጥሪ ድምጽ ለመሰጠት መብት ያላቸው የአክሲዮኖች ቁጥር ማናቸውም ቢሆን የጉባዔው ውሳኔ የሚፀና ሲሆን የሚተላለፉት ውሳኔዎች ተራ በሆነ የድምጽ ብልጫ ሆኖ ስለ ድምጽ ብልጫው አቆጣጠር ድምጽ ያልሰጡ ቢኖሩም እንዲሁም ድምጽ ያልተፃፈባቸው የድምጽ መስጫ ወረቀቶች ከግምት ውስጥ አይገቡም።

3.3.4. በመጀመሪያው የመደበኛ ጠቅላላ ጉባዔ ጥሪ ኮረም ባለመሟላቱ ሁለተኛ ስብሰባ መደረግ ካለበት ሁለተኛው የስብሰባ ጥሪ በአደራ ደብዳቤ ለባለአክሲዮኖች በመላክና በብዛት በሚሰራጭ ጋዜጣ ጥሪ በማድረግ ይሆናል።

3.3.5. የኢያንዳንዱን ጠቅላላ ስብሰባ ቃለ ጉባዔ ትክክለኛ ቅጅ ቃለ ጉባዔው የሚመለከተው ስብሰባ በተደረገ በሃያ የሥራ ቀናት ውስጥ ለኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ይላካል።

አንቀጽ አራት
የዲሬክተሮች ቦርድ

4.1. አጠቃላይ ድንጋጌዎች፡

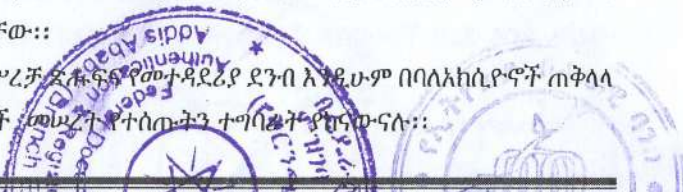
4.1.1. ኩባንያው በዘጠኝ የዲሬክተሮች ቦርድ አባላት ይመራል።

4.1.2. የመጀመሪያዎቹ የዲሬክተሮች ቦርድ አባላት በኩባንያው የመመሥረቻ ጽሑፍ ላይ በመሥራት አባላት የሚሾሙ ሲሆን በተከታታይ የሚሾሙት የዲሬክተሮች ቦርድ አባላት በባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ ይሾማሉ።

4.1.3. የዲሬክተሮች ቦርድ አባላት ለሦስት ዓመታት ብቻ እንዲያገለግሉ የሚመረጡ ቢሆንም የብሔራዊ ባንክ መመሪያ እንደተጠበቀ ሆኖ በባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔ ሆኖ መሠረት ለተጨማሪ ጊዜ ለማገልገል ሊመረጡ ይችላሉ። የብሔራዊ ባንክ መመሪያ እንደተጠበቀ ሆኖ ከስድስት ዓመታት በኋላ እንደገና ለመመረጥ ግን ቢያንስ ስድስት ዓመት መጠበቅ ይጠበቅባቸዋል።

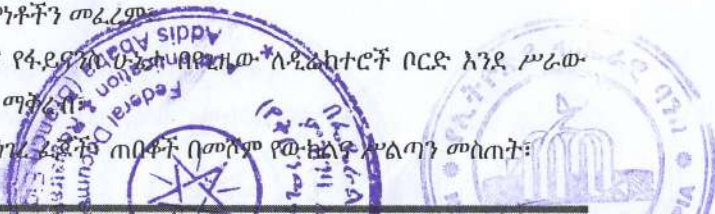
- 4.1.4. እያንዳንዱ የዲሬክተሮች ቦርድ አባል በሰሙ ከተመዘገቡት አክሲዮኖች ውስጥ 10 አክሲዮኖች ለዋስትና ማሰያዝ ያለበት ሲሆን እነዚህ አክሲዮኖች የዲሬክተሮች ቦርድ አባላት በሥራቸው ላይ እስከቆዩና በሥራቸው ወቅት ያለባቸውን ኃላፊነት እስከሚያወራረዱበት ጊዜ ድረስ በኩባንያው ተይዘው ይቆያሉ።
 - 4.1.5. የብሔራዊ ባንክ መመሪያ እንደተጠበቀ ሆኖ የዲሬክተሮች ቦርድ አባላት የባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ በሚወሰነው መሠረት ወርሃዊ ሆነ ዓመታዊ የሥራ ዋጋ ከኩባንያው ወጭ የሚታሰብ ሊከፈላቸው ይችላል።
 - 4.1.6. ማንኛውም ሰው የዲሬክተሮች ቦርድ አባል ሆኖ ለመመረጥ በብሔራዊ ባንክ የወጣውን የመምረጫ መስፈርት ማሟላትና ምርጫው በብሔራዊ ባንክ ሊጸድቅለት ይገባል።
 - 4.1.7. የኩባንያው ማናቸውም የዲሬክተሮች ቦርድ አባል በባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔ በማናቸውም ጊዜ ከሥልጣኑ ሊወገድ ይችላል።
 - 4.1.8. የኩባንያው የዲሬክተሮች ቦርድ አባላት ለራሳቸው ወይም ለሦስተኛ ሰውም ፋንታ ቢሆን ከኩባንያው ጋር የውድድር ተግባር መሥራትና ከዘመን ኢንፎርሜሽን አ.ማ. በሚወዳደሩ ኩባንያዎች ወይም የገባድ ድርጅቶች ውስጥ አላፈነታቸው በአንድነትና ያልተከፋፈለ ከሆነ በዲሬክተሮች ቦርድ አባልነት መመረጥ አይችሉም።
 - 4.1.9. በኩባንያውና በዲሬክተሮች ቦርድ መካከል በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ የሚደረገው ስምምነት ሁሉ የዲሬክተሮች ቦርድ አስቀድሞ ካልፈቀደ በስተቀር ስምምነቱ ተፈፃሚ አይሆንም።
 - 4.1.10. ማናቸውም የዲሬክተሮች ቦርድ አባል ከኩባንያው ገንዘብ መበደር፣ ወይም የብድር አገልግሎት መቀበል ወይም ከሦስተኛ ወገኖች ጋር ላሉባቸው እዳዎች ኩባንያውን ዋስ ማድረግ አይችልም።
 - 4.1.11. ኩባንያው በዋናው ጽ/ቤቱ በኢትዮጵያ የገባድ ሕግ በተደነገገው መሠረት የዲሬክተር ቦርድ አባላትን ዝርዝር የያዘ መዝገብ ማስቀመጥ አለበት።
- 4.2. የዲሬክተሮች ቦርድ ስብሰባዎች ውሳኔዎች፣
- 4.2.1. የኩባንያው የዲሬክተሮች ቦርድ ስብሰባ በቦርዱ ሊቀመንበር እርሱ በሌለበት ጊዜ በቦርዱ ም/ ሊቀመንበር ወይም ሁለቱም ከሌሉ አባላት በሚወክሉት የዲሬክተሮች ቦርድ አባል ሊመራ ይችላል።
 - 4.2.2. የዲሬክተሮች ቦርድ ስብሰባ ቀደም ብሎ በስብሰባ በተወሰነው መሠረት ለሌላ ጊዜ የተላለፈ ስብሰባ ካልሆነ በስተቀር የስብሰባ ጥይቶች በጽሑፍ ሆኖ የስብሰባውን አጀንዳ በመፃፍ ከስብሰባው ሦስት ቀናት በፊት ለአባላት መተላለፍ አለበት።
 - 4.2.3. በኩባንያው መመሥረቻ ጽሑፍ በባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ ካልተወሰነ በስተቀር የዲሬክተሮች ቦርድ አባላት ከመካከላቸው አንድ የቦርድ ሊቀመንበርና ም/ሊቀመንበር ይመርጣሉ።
 - 4.2.4. ቦርዱ የመረጠውን ሊቀመንበር ወይም ም/ሊቀመንበር ሊሸር ይችላል።
 - 4.2.5. ቦርዱ ለስብሰባው ፀሐፊ የሚመርጥ ሲሆን የኩባንያው ማናቸውንም ሠራተኛ በቦርዱ ስብሰባ እንዲገኝ ለማድረግ ይችላል።
 - 4.2.6. የኩባንያው ዋና ሥራ አስፈጻሚ የቦርድ አባል ሆኖ የሚመረጥ ሲሆን በዲሬክተሮች ቦርድ ስብሰባዎች ድምጽ ሳይሰጥ በአስረጅነት ሊገኝ ይችላል።
 - 4.2.7. የቦርድ ዲሬክተሮች ስብሰባ ለማካሄድ የሚቻለው ከቦርድ አባላት አብዛኛዎቹ ሲገኙ ብቻ ሲሆን በስብሰባዎች ውሳኔ ሊተላለፍ የሚችለው ፍጹም በሆነ ድምጽ ብልጫ ነው። አንድ ሰው በእንደራሴነት የሚሰጠው ድምጽ ለአንድ የቦርድ አባል ብቻ ይሆናል።
 - 4.2.8. የቦርዱ ስብሰባዎች ውሳኔ በቃለ ጉባዔ መዝገብ ተመዝግቦ በስብሰባው በተገኙ አባላትና በፀሐፊ መፈረም አለበት።
- 4.3. የዲሬክተሮች ቦርድ ሥልጣናትና ተግባራት፣
- 4.3.1. የዲሬክተሮች ቦርድ አባላት የኩባንያውን ሥራ በጋራ የመምራት ኃላፊነት ያለባቸው ሲሆን በአጠቃላይ የኩባንያውን አስተዳደር በጥንቃቄ ለመምራት ግዴታ አለባቸው።
 - 4.3.2. የዲሬክተሮች ቦርድ በሕግ፣ በኩባንያው መመሥረቻ ጽሑፍ፣ የመተዳደሪያ ደንብ እንዲሁም በባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ ውሳኔዎችና የብሔራዊ ባንክ መመሪያዎች መሠረት የተሰጡትን ተግባራት ማከናወን ይገባል።

- 4.3.3. የኩባንያው የዲሬክተሮች ቦርድ በተጨማሪ የሚከተሉትን ሥልጣን በተግባር ያውላሉ፡፡
- 4.3.3.1. የኩባንያውን ዋና ሥራ አስፈጻሚና ም/ ዋና ሥራ አስፈጻሚዎች መሾምና መሻር፤ ሥልጣኑንና ተግባሩን ለሥራውም ክፍያን መወሰን፤
- 4.3.3.2. የኩባንያው ዋና ሥራ አስፈጻሚ የሚያቀርባቸውን ለዋና ሥራ አስፈጻሚ ተጠሪ የሆኑ የኩባንያውን የሥራ ኃላፊዎች ቅጥር ማጽደቅና የሥራ ሁኔታዎችን መወሰን፤
- 4.3.3.3. የኩባንያውን ድርጅታዊ መዋቅር፤ የሠራተኞች ጥቅማ ጥቅሞች፤ የኩባንያውን ፖሊሲና ስትራቴጂዎች ማጽደቅ፤
- 4.3.3.4. የኩባንያው ስም ስለሚከፈቱ የባንክ ሂሳቦች ፈራሚዎችን መወከል፤
- 4.3.3.5. የኩባንያውን የአስተዳደርና የሰብሰባዎችን መደበኛ ሰነዶች እንዲያዘጋጅ ማድረግ፤
- 4.3.3.6. ሕግ በሚያዘው መሠረት የኩባንያውን የሂሳብ ሰነዶች መዛግብት እንዲያዘጋጅ ማድረግ፤
- 4.3.3.7. የኩባንያውን ሂሳቦች እንዲመረምሩ ለኩባንያው አዲተሮች ማቅረብ ለባለአክሲዮኖች ሰብሰባዎች ስለኩባንያው እንቅስቃሴዎች የሂሳብ መግለጫዎች ዓመታዊ ሪፖርት ማቅረብ፤
- 4.3.3.8. የኩባንያው ሦስት አራተኛ ካርታል የጠፋ እንደሆነ የኩባንያውን ባለአክሲዮኖች መደበኛ ጉባኤ ሳይዘገይ መጥራት፤
- 4.3.3.9. በሕግና በኩባንያው መተዳደሪያ ደንብ መሠረት መያዝ ያለባቸውን መጠባበቂያ ገንዘቦች እንዲደራጁ ማድረግ፤
- 4.3.3.10. ኩባንያው ዕዳ መክፈሉን የተወ እንደሆነ ከገንዘብ ጠያቂዎች ጋር የመጠበቂያ ስምምነት እንዲደረግ ወይም ኩባንያው እንዲፈረስ እንዲወስን ጉዳዩን ለፍርድ ቤት ማቅረብ፤
- 4.3.3.11. የመድን ሥራ አዋጅ እንደተጠበቀ ሆኖ በኩባንያው ስም በዋስትናም ሆነ ያለ ዋስትና ገንዘብ መበደርና በኩባንያው ስም የብድር ስምምነቶች፤ ውሎች የተሰፋ ሰነዶች የሚፈረሙትን ኃላፊዎች መወከል፤
- 4.3.3.12. የኩባንያውን ገንዘቦች የብሔራዊ ባንክና የአገሪቱ ሕግ በሚፈቅደው የኢንቨስትመንት ዘርፍ ተግባር ላይ ማዋል፤ ወጪዎች ማጽደቅ እንደአስፈላጊነቱ ከተገባበት የኢንቨስትመንት መውጣት
- 4.3.3.13. የኩባንያውን ቋሚ ንብረቶችና ሀብቶች መሸጥና ማስተላለፍ፤ በኩባንያው ስም ሆነው የሰም ማዘዋወር ተግባራትን የሚያከናውኑ ኃላፊን መወከል፤
- 4.3.3.14. የኩባንያው አመራር ከአገር ውስጥም ሆነ ከውጭ አገር የጠለፋ ዋስትና ድርጅቶች ጋር ተነጋግሮ ያቀረበውን የጠለፋ ዋስትና ማየትና ይህንኑ እንዲያፀድቅ ለብሔራዊ ባንክ ማሳወቅ፤
- 4.3.3.15. በብሔራዊ ባንክ መመሪያ መሠረት ለዲሬክተሮች ቦርድ የተሰጡ ኃላፊነቶችን መወጣት
- 4.3.3.16. በማናቸውም ባለአክሲዮኖች ጉባዔዎች እንዲያከናውኑ የተሰጣቸውን ኃላፊነት ማከናወን፤

አንቀጽ አምስት
ዋናው ሥራ አስፈጻሚ

- 5.1. የኩባንያው ዋና ሥራ አስፈጻሚ የኩባንያውን ሥራ ለመምራት ዋና ኃላፊነት የተሰጠው ሲሆን ዋና ሥራ አስፈጻሚው በኩባንያው ዲሬክተሮች ቦርድ አጠቃላይ አመራር የሚከተሉትን ተግባራት ያከናውናል፤
- 5.1.1. ኩባንያውን በግል ድርጅቶች መንግሥታዊ አካላት ዘንድ መወከል፤
- 5.1.2. ለቦርድ ተጠሪ ከሆኑና ከምክትል ዋና ሥራ አስፈጻሚዎች በስተቀር ተጠሪነታቸው ለእርሱ የሆኑ የኩባንያውን የሥራ ኃላፊዎች በመምረጥ በዲሬክተሮች ቦርድ ሹመታቸውን ወይም መሻራቸውን ለቦርድ አቅርቦ እንዲፀድቅ ማድረግ፤
- 5.1.3. ቦርዱ ባወጣቸው ፖሊሲዎችና ስትራቴጂዎች መሠረት የኩባንያው ሌሎች ሠራተኞች መቅጠርና ማሰናበት፤
- 5.1.4. በዲሬክተሮች ቦርድ ውሳኔዎች መሠረት ሰነዶችን፤ ደብዳቤዎችን፤ ደረሰኞችን፤ ቼኮችን፤ የተሰፋ ሰነዶችን፤ የሐዋላ ወረቀቶችን፤ የጉምሩክ ዲክለራሲዮኖችን፤ ስምምነቶችን መፈረም፤
- 5.1.5. ስለ ኩባንያው አስተዳደር፤ የሥራ እንቅስቃሴና የፋይናንስ ሰነዶች ለዲሬክተሮች ቦርድ እንደ ሥራው ባህሪ በየወሩ ወይም በየሩብ ዓመቱ ሪፖርቶች ማቅረብ፤
- 5.1.6. በኩባንያው ስም ወኪሎች፤ የሕግ አማካሪዎች፤ ነገረ-ሰነድ ጠበቆች በመሆን የውክልና ሥልጣን መስጠት፤

- 5.1.7. የኩባንያውን አለታዊ ሥራዎች ማስተዳደርና መከታተል፤
- 5.1.8. ሥልጣኑን በከፊልም ሆነ በሙሉ ለኩባንያው ሌሎች ከፍተኛ የሥራ ኃላፊዎች ማስተላለፍ፤
- 5.1.9. የኩባንያውን በጀት፣ የሥራ እቅዶችና የሥራ ፕሮግራሞች በማዘጋጀት ለቦርዱ ዲሬክተሮች ማቅረብና ሲፈቀድ በሥራ መተርጎም፤
- 5.1.10. የዲሬክተሮች ቦርድ ውሳኔዎች መፈጸምና በቦርድ የሚሰጡትን ሌሎች ሥራዎች ማከናወን፤
- 5.1.11. የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የመድን ሥራ ፈቃድ ስለመደነገግ በተሰጠው ሥልጣን ለሌሎች ሕጋዊ አካላት የሚፈለጉትን ሪፖርቶችና መግለጫዎች ማስተላለፍ፤
- 5.2. የኩባንያው ዋና ሥራ አስፈጻሚነት ብቃት በተመለከተ የሚከተሉት ተፈጻሚ ይሆናሉ፡፡
 - 5.2.1. የኩባንያው ዋና ሥራ አስፈጻሚ ሆነ ለዋናው ሥራ አስፈጻሚ ተጠሪ የሆኑ ምክትል ዋና ሥራ አስፈጻሚዎች የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ለሥራ አስፈጻሚነት ስለሚያበቁ ሁኔታዎች የሚያወጣውን መመሪያ ማሟላት አለባቸው፡፡

አንቀጽ ስድስት

ስለ ኩባንያው ሂሳብ

- 6.1. ኩባንያው የንግድና ሂሳብ መዛግብቱን በኢትዮጵያ የንግድ ሕግ፣ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ በሚያወጣቸው መመሪያዎችና ሌሎች አግባብ ባላቸው ሕጎች መሠረት መያዝ አለበት፡፡
- 6.2. ኩባንያው በእያንዳንዱ የሂሳብ ዓመት መዝገያ የኑብረቱን፣ የሀብቱንና የዕዳውን ዝርዝር የሚመለከቱ ሰነዶች ማዘጋጀት አለበት፡፡
- 6.3. የኩባንያው የዲሬክተሮች ቦርድ ከአለፈው የሂሳብ ዓመት የታየውን የሂሳብ ሚዛን፣ የኪሳራና የትርፍ ሂሳብ ማጠቃለያ እንዲሁም ስለ ኩባንያው ሁኔታና አሠራር ሪፖርት ማዘጋጀት አለበት፡፡
- 6.4. የኩባንያው የሂሳብ ሪፖርት የኪሳራውንና የትርፉን ሂሳብ የሚገልፅ ዝርዝር የያዘና የዲሬክተሮች ቦርድ አባላትና ኦዲተሮች በጠቅላላው የሚያገኙትን የሥራ ዋጋ የሚያመለክት ትክክለኛ ማሰራጀት ያዘለ እንደሆነና ስለትርፍ አከፋፈልም የቀረበው የውሳኔ ሃሳብ እንዲኖርበት ያስፈልጋል፡፡
- 6.5. በኩባንያው የዲሬክተሮች ቦርድና በዋናው ሥራ አስፈጻሚ የተፈረሙ የሂሳብ መግለጫዎች የሚመለከተው ዓመት ባለቀ በሦስት ወር ጊዜ ውስጥ ለኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክና ለሚመለከታቸው የሥራ ክፍሎች ዘንድ ተቀማጭ መሆን አለበት፡፡
- 6.6. የኩባንያውን የሥራ ሁኔታ የሚመለከቱ ለባለአክሲዮኖች ስብሰባ የሚቀርቡ ሪፖርቶች ግልባጭ ወዲያውኑ ለኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ መተላለፍ አለበት፡፡
- 6.7. ከኩባንያው ከዓመቱ የተጣራ ትርፍ አሥራ አምስት በመቶ (15 በመቶ) ወደ ሕጋዊ መጠባበቂያ ሂሳብ ገቢ የሚያደርግ ሲሆን የዚህ ሂሳብ መጠን ከኩባንያው ዋና ገንዘብ መጠን ጋር እኩል ሲሆን የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ በመመሪያ በሚወስነው መጠን ሌላ የመጠባበቂያ ሂሳብ ይይዛል፤
- 6.8. ኩባንያው የሂሳብ ዓመት ከተጀመረበት ቀን ጀምሮ በሰላሳ ቀን ውስጥ በሥራ ላይ የዋለውን ሀብት፣ የተካባች ገንዘቦች ሁኔታና ለውጥ ለኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ያቀርባል፡፡
- 6.9. ኩባንያው ለየመድን ሥራ አይነቶች የተመለከተ ሂሳቦችና ተካባች ገንዘቦች እንዲቀመጡ ያደርጋል፡፡
- 6.10. ኩባንያው ቀጥሎ የተዘረዘሩትን መጠባበቂያ ሂሳቦች ይይዛል፡፡
 - 6.10.1. የውል ጊዜው ያላለቀ ነገር ግን ለተሰበሰበ አረቦን፤
 - 6.10.2. ለተጠየቀ የካህ ክፍያ ነገር ግን ላልተከፈለ የመድን ውል ተቀባዮች ጥያቄ፤
 - 6.10.3. በመድን ውሉ መሠረት የክፍያ ግዴታን የሚያስከትሉ ሁኔታዎች ተፈፀሙ ነገር ግን የክፍያ ጥያቄ ላልቀረበባቸው ጉዳዮች፤
 - 6.10.4. የጠለፋ ዋስትና በበቂ ሁኔታ ለማይሸፍናቸው የዋስትና ሰነዶች፤
 - 6.10.5. ሌሎች የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ በመመሪያ ላይ ወሰናቸው ተመሳሳይ ጥያቄዎች፡፡

6.11. የኩባንያው የተጣሩ ትርፎች የሚባሉት የኩባንያው ካሳ ክፍያዎች፣ በብሔራዊ ባንክ የተፈቀዱ የካሳና አረባን መጠባበቂያዎች፣ ጠቅላላና አስተዳደራዊ ወጭዎች እንዲሁም አላቂ ለሚሆኑት ነገሮች መተኪያ ገንዘብና የገንዘብ ስንቆች ሁሉ በሂሳብ ማጠቃለያው ጊዜ ከተገኙ ጠቅላላ ገቢዎች ከተቀነሱ በኋላ የሚገኙት ትርፎች ናቸው። የሚከፈለውም ትርፍ በሂሳብ ማጠቃለያ ጊዜ ከተገኘው ትርፍ ላይ በቅድሚያ ኪሳራዎች ከተቀነሱ በኋላ እንዲሁም በፊት ታስበው ያልተከፋፈሉ ትርፎችና አስፈላጊም ቢሆን ጠቅላላ ጉባዔው በተለይ ከመጠባበቂያ ገንዘብ ላይ ተነሰተው በሂሳብ ማጠቃለያ ጊዜ የተገኘው ትርፍ ላይ ከተጨመረ በኋላና ሕጋዊ መጠባበቂያና በባለአክሲዮኖች ጠቅላላ ጉባዔ ተጨማሪና የተፈቀደ ሌላ የመጠባበቂያ ሒሳብ ተቀንሶ ይሆናል።

**አንቀጽ ሰባት
አዲተሮች**

- 7.1. የባለአክሲዮኖች ጠቅላላ መደበኛ ጉባዔ የኩባንያውን አዲተሮች ይሾማል፤ ይሾራል፤ አዲተሮቹ ለሦስት ዓመት ጊዜ እንዲያገለግሉ የሚሾሙ ሲሆን የብሔራዊ ባንክና ሌሎች አግባብ ያላቸው ሕጎች እንደተጠበቁ ሆነው እንደ አስፈላጊነቱ ለተጨማሪ ጊዜ ሊያገለግሉ ይችላሉ።
- 7.2. አዲተሮች የሚከተሉትን ሥልጣንና ተግባራት ያከናውናሉ፡
 - 7.2.1. የኩባንያውን መዛግብትና የገንዘብ የዋስትና ሰነዶችን መመርመር፤
 - 7.2.2. የኩባንያውን የንብረት ዝርዝር መዝገብና የሂሳብ ሚዛኖች፣ የኪሳራውንና የትርፍ ሂሳብ በደንብና በእውነተኛ አሠራር መሠረት መሰራቱን፤
 - 7.2.3. በኩባንያው ውስጥ የሚገኙ ስምምነቶችን ውሎችን፣ የሂሳብ መዛግብትን፣ ሰነዶችን፣ ቃለ-ጉባዔዎችን ሌሎችንም መዛግብትን ሁሉ እንዲቀርቡላቸው በመጠየቅ የመቆጠርና ምርመራ ማካሄድ፤
 - 7.2.4. የዲሬክተሮች ቦርድ ሪፖርት የኩባንያው ሁኔታ በሚገባ የሚያንጸባርቅ ለመሆኑ ማረጋገጥ፤
 - 7.2.5. በየዓመቱ ለሚሰበሰበው ጠቅላላ ጉባዔ የሥራቸውን ውጤት የሚገልጽ ሪፖርት በጽሑፍ ማቅረብና በዲሬክተሮች ቦርድ ሪፖርት ላይ በተገለጹት ጉዳዮች ላይ ተገቢ መስለው ያገኙአቸውን ማስገንዘቢያዎች ማመላከት፤
 - 7.2.6. በጠቅላላ ጉባዔው የኩባንያውን ሂሳቦች በሙሉ እንዲያፀድቀው ወይም የመጠባበቂያ ጨምሮ እንዲያፀድቀው ወይም ውድቅ አድርጎ ወደ ዲሬክተሮች ቦርድ እንዲላክ ሃሳብ ማቅረብ፤
 - 7.2.7. ስለትርፍ አከፋፈል በዲሬክተሮች ቦርድ በቀረበው ሃሳብ ላይ ሙያዊ አስተያየት መስጠት ሆኖም ይህ ሃሳብ በአዲተሮች ካልተደገፈ ጠቅላላ ጉባዔው በሂሳብ ሚዛኑ ላይ ሃሳብ ለመስጠት አይቻልም።
 - 7.2.8. መደበኛ በሆነ አሠራር የተሰሩትን ወይም የተጣሱ ጉዳዮችን ለዲሬክተሮች ቦርድና ለጠቅላላ ጉባዔ ማሳወቅና በሕግ የተከለከለ ወንጀል መሠራቱን ሲያውቁ ለዐቃቤ ሕግ ማሳወቅ፤
- 7.3. አዲተሮች የኩባንያውን ሂሳብ በሚመረምሩበት ወቅት በኢትዮጵያ የንግድ ሕግና በአዲት ሥነምግባር ደንብ በሚጠይቀው መሠረት የተደነገገው ኃላፊነት ያለባቸው ሲሆን የሙያ ሥራ ሚስጥር ካወጡ የኢትዮጵያ የወንጀልኛ መቅጫ ሕግ ድንጋጌ በአዲተሮች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል።
- 7.4. አዲተሩ የመድን ሥራ አዋጅ ስለአዲተሮችና ማስተካከያ እርምጃዎች በተደነገገው መሠረት እንደችግሩ ደረጃና በሕግ አግባብ ለኩባንያው አስተዳዳሪዎች፣ ለአቃቤ ሕግ ወይም ለብሔራዊ ባንክ ማስታወቅ ይጠበቅበታል።
- 7.5. አዲተሮች የሪፖርቱን ጦር የሂሳብ ዓመቱ በተጠናቀቀ በዘጠና ቀናት ውስጥ ለብሔራዊ ባንክ መላክ አለባቸው።

አንቀጽ ስምንት

ሞግዚት የኩባንያው መፍረስና ሂሳብ ማጣራት

- 8.1. ኩባንያው በሚከተሉት ምክንያቶች ሊፈርስ ይችላል።
 - 8.1.1. የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ የኩባንያውን የመድን ሥራ ፈቃድ ለማግኘት ቀርቦ ኩባንያው እንዲፈርስ ከተወሰነ፤
 - 8.1.2. የኩባንያው የንግድ ሥራዎችና ሌሎች ሊከናወኑ የማይችሉ በሆኑ፤
 - 8.1.3. በባለአክሲዮኖች ድንገተኛ ጉባዔ ኩባንያው እንዲፈረስ ከተወሰነ፤

- 8.1.4. ከባለአክሲዮኖች አንዱ ባቀረበው ብቁ በሆነ ምክንያት ኩባንያው እንዲፈረስ ፍርድ ቤት ካዘዘ፤
 - 8.1.5. ኩባንያው የመከሰር ውሳኔ እንዲሰጥለት ለፍርድ ቤት ከጠየቀ፤
 - 8.1.6. ከኩባንያው ዋና ገንዘብ ሶስት አራተኛው ከጠፋ፤
 - 8.1.7. ከመድን ሥራ አዋጅ ጋር ተያይዞ ስለሞግዚትና መፍረስ በተደነገጉ ድንጋጌዎች መሠረት
- 8.2. ኩባንያው ሲፈረስ ሂሳቡን የሚያጣሩት ሂሳብ አጣሪዎች ተግባራቸውን በኢትዮጵያ የንግድ ሕግና አግባብ ባላቸው ሕጎች መሠረት ይሆናል።

አንቀጽ ዘጠኝ

የመመሥረቻ ጽሑፍና መተዳደሪያ ደንብ ማሻሻያዎች

- 9.1. የባለአክሲዮኖች ድንገተኛ ጉባዔ ይህን መመሥረቻ ጽሑፍና የኩባንያውን መተዳደሪያ ደንብ ማሻሻል ይችላል።
- 9.2. የባለአክሲዮኖች ድንገተኛ ጉባዔ የኩባንያውን መመሥረቻ ጽሑፍና መተዳደሪያ ደንብ በሚያሻሽልበት ጊዜ የሰብሰባው ሂደትና የውሳኔ አሰጣጥ ሥርዓት በኢትዮጵያ የንግድ ሕግና አግባብ ባላቸው ሕጎች በተደነገገው መሠረት ይፈጽማል።

አንቀጽ አሥር

ተፈጻሚ የሚሆኑት ሕጎች

የኩባንያው መመሥረቻ ጽሑፍና መተዳደሪያ ደንብ፣ ከመድን ሥራ ለመደንገግ ከወጣው አዋጅ፣ የኢትዮጵያ የንግድ ሕግ፣ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ መመሪያዎች እንዲሁም እና ሌሎች አግባብነት ያላቸው ሕጎችና ድንጋጌዎች እስካልተቃረኑ ድረስ ተፈጻሚነት ይኖራቸዋል።

ስለሆነም ከላይ በተመለከተው መሠረት በመስማማት ይህ የኩባንያው የመተዳደሪያ ደንብ በባለአክሲዮኖች የፈራሚዎች ጉባዔ የድንገተኛ ጠቅላላ ጉባዔን ሥርዓት ተከትሎ ካጸደቀው በኋላ የተፈረመ ሲሆን መተዳደሪያ ደንቡ በብሔራዊ ባንክ ተቀባይነት አግኝቶ በሰነዶች ምዝገባና ማረጋገጫ ጽ/ቤት ከጸደቀበት ቀን ጀምሮ ሥራ ላይ ይውላል።

ይህ ሰነድወር.....ቀን 20.....ዓ.ም. በአዲስ አበባ ከተማ ኢትዮጵያ ተፈረመ

[Handwritten signatures]

 ገቢዎች ሰነድ ማረጋገጫ
 ምክንያት ለፊት
 ለዲ.ሲ.ሲ. (የፊት ምክንያት ጽ/ቤት)
 ቁጥር 78/2023/4V/12
 በጽሑፍ ላይ ተገቢው ፊርማዎቹ ።
 ለዲ.ሲ.ሲ. 24/04 ቀን 2012 ዓ.ም.

 ስም ለዲ.ሲ.ሲ. ጽ/ቤት
 የፊት ምክንያት ጽ/ቤት
 ስም IV

0819
 28/4
 25 0898